

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Zoetermeer, 5 april 2014.

Betreft: Bezwaar aantekenen bij de wijziging van Artikel 45d Auteurswet (Aw)

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij wil ik bezwaar aantekenen bij het voorstel om Artikel 45d van de Auteurswet – wat betrekking heeft op bijzondere bepalingen voor filmwerken – ook voor filmmuziekauteurs te laten gelden. Als argument voor deze wijziging wordt aangedragen dat wanneer de vergoeding (uit de exploitatie) voor alle makers van de film collectief wordt geïnd, *er onvoldoende aanleiding [is] om het van oudsher bestaande onderscheid tussen filmmuziekauteurs (exclusief recht) en overige filmauteurs (vergoedingsrecht) in stand te houden**. Dit argument miskent echter het wezenlijke verschil tussen film en muziek en naar mijn inzicht ook de positie van de componist binnen de filmproductie.

De muziek die voor film gecomponeerd wordt is zeer divers. Zo divers dat het label ‘filmmuziek’ feitelijk niets zegt over de kwaliteit van de muziek, of het potentieel van de muziek om als autonoom werk (buiten de film) te kunnen bestaan. Hiermee verschilt de muziek van de film, waarbij de film het eindproduct is terwijl de muziek ook buiten de film een eigen leven kan gaan leiden. In de praktijk blijft het gebruik van muziek zelden beperkt tot één bepaalde vorm van gebruik, zoals ook veel componisten zich niet beperkt voelen tot het schrijven voor één bepaald genre. Alleen al daarom zou voor alle muziek dezelfde auteursrechten moeten gelden.

Ook vanuit artistiek opzicht vind ik de artikelwijziging geen goed idee. Componeren bestaat voor een belangrijk deel uit het rijpen van ideeën en dat kan soms een lang en moeizaam proces zijn. Het is niet ongebruikelijk dat muzikale ideeën blijven doorrijpen, ver voorbij de eerste uitvoering van een werk. Indien een werk onder Artikel 45d (Aw) zou vallen wordt het onduidelijk of de componist nog langer de vanzelfsprekende vrijheid heeft – die hij onder de huidige regeling wel heeft – om zijn werk te reviseren of te herschrijven.

Bovendien zijn componisten met dit voorstel veel meer op zichzelf aangewezen en worden belangenorganisaties voor een belangrijk deel buiten spel gezet. Het is twijfelachtig of componisten binnen het grote geheel van een filmproductie, in de positie zijn om individuele rechten met de producent uit te kunnen onderhandelen. Waarschijnlijk is dit recht vooral voorbehouden aan grote namen en geslepen onderhandelaars. Ook is onduidelijk hoe componisten – in de onderhandelingen met de filmproducent – kunnen vaststellen wat een billijke vergoeding is voor het overdragen van hun rechten.

In de huidige situatie exploiteert de belangenorganisatie voor muziekauteurs Buma/Stemra de rechten voor haar leden en worden via afspraken met o.a. bioscopen en omroepen de vergoedingen voor (film)muziekauteurs geïncasseerd. Dit systeem is ongetwijfeld niet perfect, maar ik geloof wel dat het over het algemeen goed in staat is om voor muziekauteurs, voor het gebruik van hun muziek,

een eerlijke vergoeding te garanderen. Deze garantie verdwijnt voor auteurs van filmmuziek wanneer hun werk onder artikel 45d (Aw) komt te vallen, daarmee gaan zij er in inkomsten vrijwel zeker op achteruit.

In dit verband wil ik ook een ander punt niet onvermeld laten, namelijk dat met het wegvallen van de steun van belangenorganisaties op het gebied van rechten en de exploitatie, een groot gedeelte van het zakelijk aspect wordt overgeheveld naar de individuele (film)muziekauteur. Het past in de huidige trend waarin meer ondernemerschap juist wordt aangemoedigd. Toch wil ik het enthousiasme hiervoor temperen. Niemand verwacht van een ondernemer dat hij in staat is een werk van wezenlijk artistieke kwaliteit neer te zetten, waarom wordt van componisten – van musici en van kunstenaars in het algemeen – wel steeds meer verwacht dat zij zich als ondernemers profileren? Juist omdat een goede componist nog geen goede ondernemer hoeft te zijn is het belangrijk dat bepaalde zakelijke kanten van het vak via belangenorganisaties – collectief – kunnen worden geregeld. Een voorwaarde is wel dat de wet hiervoor toegankelijk blijft.

Tot slot wil ik benadrukken dat mijn motivatie om bezwaar aan te tekenen bij deze wijziging, vooral is ingegeven vanuit het belang dat ik eraan hecht dat componisten het recht hebben om te allen tijde over het lot van hun creatieve werk te kunnen beslissen en hierin vanzelfsprekend de wet aan hun zijde vinden. Met het voorstel om Artikel 45d (Aw) voor componisten van filmmuziek te laten gelden, is dit recht allerminst verzekerd en daarom hoop ik dat de bestaande situatie ongewijzigd zal blijven.

Met vriendelijke groet,

Coen Schenk
Componist

Coen Schenk
Bodohout 49
2719 MT Zoetermeer

* Bron: Consultatieversie Nota van wijziging artikel 45d Auteurswet (maart 2014).